

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавр

(назва освітнього ступеня)

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Підприємництво та комерційна логістика

(назва)

спеціалізації / предметної спеціальності

(за наявності)

(шифр і назва)

спеціальності D 7 Торгівля

(шифр, назва спеціальності)

галузі знань 07 «Бізнес, адміністрування та право»

(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ (-ЧІ): к.е.н., доцент Павлюк Т.С.

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено

на засіданні кафедри ПМОіЛ

Протокол № 6 від «23» січня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис) Павлюк Т.С.
(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Павлюк Т.С.
(ініціали, прізвище)

2025 рік

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС

Зв'язок з викладачем (викладачами): к.е.н., доц. Павлюк Тетяна Сергіївна

E-mail: pavliuktetiana.znu@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12237>

Телефон: (061) 289-41-15 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Telegram – 0505574450

Кафедра: кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики, VI корпус, ауд.415

1. Опис навчальної дисципліни

Основна мета дисципліни «Венчурний бізнес» надати студентам глибоке розуміння особливостей, механізмів та інструментів, які використовуються в інноваційному підприємстві. Головним завданням є підготовка фахівців, здатних успішно працювати в динамічному середовищі стартапів та венчурних компаній.

Цей курс є важливим для студентів, оскільки він дає їм знання та навички, необхідні для:

- Формування системних знань: Студенти отримують всебічне розуміння сутності венчурного бізнесу, його ролі в економіці, а також особливостей функціонування венчурних підприємств на різних етапах їхнього життєвого циклу.*
- Розвиток навичок аналізу та оцінки: Навчання спрямоване на розвиток у студентів здатності аналізувати бізнес-ідеї, оцінювати ризики та потенціал нових проектів, а також розробляти ефективні бізнес-плани.*
- Ознайомлення з інструментами фінансування: Студенти вивчають різноманітні джерела фінансування венчурних проектів, такі як венчурний капітал, ангельські інвестиції, державні програми підтримки, а також особливості переговорів з інвесторами.*
- Формування підприємницького мислення: Дисципліна сприяє розвитку підприємницького мислення, творчих здібностей та готовності до прийняття ризиків, що є невід'ємними атрибутами успішного венчурного підприємця.*
- Підготовка до практичної діяльності: Теоретичні знання підкріплюються практичними завданнями, case-studies та аналізом реальних кейсів з ринку венчурного фінансування.*

Цей курс готує студентів до успішної діяльності в умовах динамічного та інноваційного ринку стартапів та венчурних компаній, курс надає студентам навички та знання, необхідні для:

- Створення та розвитку власного стартапу: Вивчення бізнес-моделей, розробка бізнес-планів, залучення інвестицій.*
- Роботи у венчурному фонді або акселераторі: Оцінка інвестиційних проектів, супровід стартапів, управління портфелем інвестицій.*
- Консультування стартапів: Надання експертної допомоги в питаннях фінансування, стратегічного розвитку, виходу на ринок.*
- Інвестування у перспективні проекти: Прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень, управління інвестиційним портфелем.*

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС
Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	8-й	8-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	32 год.	
Практичні заняття	16 год	
Самостійна робота	42 год.	
Консультації	<i>консультації очні або дистанційні (понеділок-п'ятниця за попередньою домовленістю у telegram</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	іспит	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12237	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

<i>КОМПЕТЕНТНОСТІ/</i> результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
СК 1 Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 2 Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК 4 Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких,	1. Інформаційно-лекційні методи: – Лекції з використанням мультимедійних засобів – Електронні лекції – Консультавання 2. Проблемно-дослідницькі методи: – Аналіз проблемних ситуацій – Ділові ігри – Case-study 3. Самостійні методи: – Вивчення рекомендованої літератури – Виконання практичних завдань – Підготовка рефератів	1. Поточний контроль: – Усне опитування – Тестування – Виконання практичних завдань – Написання рефератів та доповідей (есе тощо) 2. Рубіжний контроль: – Тестування – Захист рефератів – Індивідуальні усні співбесіди 3. Підсумковий контроль: – Залік (усна або письмова форма) – тестування, усне співбесіда

торговельних та біржових структур.		
Програмні результати навчання		
<p>ПРН 01 Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 02 Застосовувати знання й уміння Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 14 Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p>	<p>1. Інформаційно-лекційні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лекції з використанням мультимедійних засобів – Електронні лекції – Консультування <p>2. Проблемно-дослідницькі методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Аналіз проблемних ситуацій – Ділові ігри – Case-study <p>3. Самостійні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вивчення рекомендованої літератури – Виконання практичних завдань – Підготовка рефератів та доповідей 	<p>1. Поточний контроль:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування – Тестування – Виконання практичних завдань – Написання рефератів та доповідей <p>2. Рубіжний контроль:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Тестування – Захист рефератів – Індивідуальні усні співбесіди <p>3. Підсумковий контроль:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Залік (усна або письмова форма) – тестування, усне співбесіда

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи венчурного бізнесу та підприємництва. Цей модуль присвячений закладенню фундаментальних знань про венчурний бізнес та підприємництво. Він охоплює теоретичні аспекти та практичні інструменти, необхідні для розуміння сутності та особливостей функціонування венчурних підприємств.

Сутність венчурного бізнесу, Підприємництво та інновації, Екосистема стартапів, Цикл життя стартапу, Бізнес-моделі стартапів, Оцінка бізнес-ідеї, Розробка бізнес-плану, Захист бізнес-ідеї перед інвесторами

Змістовий модуль 2. Фінансування та управління венчурними проектами. Цей модуль зосереджений на практичних аспектах фінансування та управління венчурними проектами. Він розглядає різноманітні джерела фінансування, інструменти управління та виклики, з якими стикаються венчурні підприємства.

Джерела фінансування стартапів, Оцінка венчурних проектів, Інвестиційні договори, Управління венчурним портфелем, Корпоративне управління стартапу, Юридичні аспекти венчурного бізнесу, Вихід з інвестицій, Виклики та ризики венчурного бізнесу

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Змістовий модуль 1	Основи венчурного бізнесу та підприємництва			

Лекція 1	Тема 1. Сутність венчурного бізнесу: Визначення, історія розвитку, роль у економіці, відмінності від традиційного бізнесу.	4	1	щотижня
Лекція 2	Тема 2. Підприємництво та інновації: Поняття підприємництва, типи підприємців, інноваційний процес та його складові.	4	1	щотижня
Практичне заняття 1	Тема 1. Сутність венчурного бізнесу: Визначення, історія розвитку, роль у економіці, відмінності від традиційного бізнесу Тема 2. Підприємництво та інновації: Поняття підприємництва, типи підприємців, інноваційний процес та його складові.			
Лекція 3	Тема 3. Екосистема стартапів: Венчурні фонди, бізнес-інкубатори, акселератори, ангельські інвестори, державна підтримка.	2	0,5	щотижня
Лекція 4	Тема 4. Цикл життя стартапу: Етапи розвитку стартапу від ідеї до виходу на IPO або M&A.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 2	Тема 3. Екосистема стартапів: Венчурні фонди, бізнес-інкубатори, акселератори, ангельські інвестори, державна підтримка. Тема 4. Цикл життя стартапу: Етапи розвитку стартапу від ідеї до виходу на IPO або M&A.			
Лекція 5	Тема 5. Бізнес-моделі стартапів: Різноманітні типи бізнес-моделей, їхні переваги та недоліки, вибір оптимальної моделі	4	0,5	щотижня
Лекція 6	Тема 6. Оцінка бізнес-ідеї: Методи оцінки потенціалу бізнес-ідеї, ринкові дослідження, аналіз конкурентів.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 3	Тема 5. Бізнес-моделі стартапів: Різноманітні типи бізнес-моделей, їхні переваги та недоліки, вибір оптимальної моделі Тема 6. Оцінка бізнес-ідеї: Методи оцінки потенціалу бізнес-ідеї, ринкові дослідження, аналіз конкурентів.			
Лекція 7	Тема 7. Розробка бізнес-плану: Структура бізнес-плану, ключові розділи, фінансове моделювання.	2	0,5	щотижня
Лекція 8	Тема 8. Захист бізнес-ідеї перед інвесторами: Підготовка до презентації, ефективна комунікація, відповіді на запитання.	4	1	щотижня
Практичне заняття 4	Тема 7. Розробка бізнес-плану: Структура бізнес-плану, ключові розділи, фінансове моделювання. Тема 8. Захист бізнес-ідеї перед інвесторами: Підготовка до презентації, ефективна комунікація, відповіді на запитання.			

Змістовий модуль 2	Фінансування та управління венчурними проектами			
Лекція 9	Тема 9. Джерела фінансування стартапів: Венчурний капітал, ангельські інвестиції, краудфандинг, ботстрап, державні гранти.	2	0,5	щотижня
Лекція 10	Тема 10. Оцінка венчурних проектів: Методи оцінки стартапів, дисконтований грошовий потік, мультиплікатори, порівняльний аналіз.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 5	Тема 9. Джерела фінансування стартапів: Венчурний капітал, ангельські інвестиції, краудфандинг, ботстрап, державні гранти. Тема 10. Оцінка венчурних проектів: Методи оцінки стартапів, дисконтований грошовий потік, мультиплікатори, порівняльний аналіз.			
Лекція 11	Тема 11. Інвестиційні договори: Типи інвестиційних договорів, права та обов'язки сторін, захист інтересів інвестора.	2	0,5	щотижня
Лекція 12	Тема 12. Управління венчурним портфелем: Диверсифікація інвестицій, управління ризиками, вихід з інвестицій.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 6	Тема 11. Інвестиційні договори: Типи інвестиційних договорів, права та обов'язки сторін, захист інтересів інвестора. Тема 12. Управління венчурним портфелем: Диверсифікація інвестицій, управління ризиками, вихід з інвестицій.			
Лекція 13	Тема 13. Корпоративне управління стартапу: Будова компанії, роль засновників та менеджменту, корпоративна культура.	2	0,5	щотижня
Лекція 14	Тема 14. Юридичні аспекти венчурного бізнесу: Інтелектуальна власність, договори, податки, регулювання венчурного ринку.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 7	Тема 13. Корпоративне управління стартапу: Будова компанії, роль засновників та менеджменту, корпоративна культура. Тема 14. Юридичні аспекти венчурного бізнесу: Інтелектуальна власність, договори, податки, регулювання венчурного ринку.			
Лекція 15	Тема 15. Вихід з інвестицій: IPO, M&A, викуп акцій менеджментом.	2	0,5	щотижня
Лекція 16	Тема 16. Виклики та ризики венчурного бізнесу: Основні ризики, стратегії управління ризиками, вихід з кризових ситуацій.	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 8	Тема 15. Вихід з інвестицій: IPO, M&A, викуп акцій менеджментом. Тема 16. Виклики та ризики венчурного бізнесу: Основні ризики, стратегії управління ризиками, вихід з кризових ситуацій.			
Самостійні роботи	Прописані в методичних рекомендаціях для виконання самостійних робіт з дисципліни Економіка торговельного підприємства	42	42	індивідуально

Разом				
		60	60	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	Усне опитування і обговорення проблемних питань:	Визначення ВБ, історія розвитку ВБ, роль у економіці, відмінності від традиційного бізнесу	виконується на практичному занятті з підготовкою заздалегідь При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	2
	Написання есе за проблематикою навчальної дисципліни.	інноваційний процес та його складові.	виконується на практичному занятті з підготовкою заздалегідь При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	3

Практичне заняття № 2	Підготовка реферату на одну з запропонованих тем та захист його, з підготовкою презентації на практичному занятті	Теми для рефератів: 1. Венчурні фонди 2. бізнес-інкубатори 3. акселератори 4. ангельські інвестори 5. державна підтримка. 6. Етапи розвитку стартапу від ідеї до виходу на IPO або M&A.	Враховується: Змістовність реферату: Глибина а обґрунтованість розкриття теми. Чи чітко та логічно викладено основні положення реферату? Чи підтверджуються твердження автора фактами та даними? Використання джерел інформації. Чи використані автором достатні та авторитетні джерела інформації? Чи правильно оформлені посилання на джерела? Наукова новизна. Чи містить реферат нові ідеї, думки, результати	5
-----------------------	---	---	--	---

			<p>досліджень?</p> <p>Структура реферату:</p> <p>Відповідність структури вимогам. Чи відповідає структура реферату встановленим стандартам?</p> <p>Наявність чіткої логіки викладу. Чи легко читається та розуміється реферат?</p> <p>Правильне оформлення титульного аркуша, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел.</p> <p>Мова та стиль реферату:</p> <p>Грамотність. Чи вірно вжиті слова, граматичні форми, пунктуаційні знаки?</p> <p>Стилістична єдність. Чи відповідає стиль реферату темі та меті дослідження?</p> <p>Ясність та лаконічність викладу. Чи легко читається та розуміється реферат?</p> <p>Презентація:</p> <p>Візуальне оформлення. Чи чітко та лаконічно оформлені слайди презентації? Чи відповідають вони темі та змісту реферату?</p> <p>Структура презентації. Чи відповідає структура презентації логіці реферату?</p> <p>Виступ доповідача. Чи чітко та лаконічно доповідач викладає основні положення реферату? Чи вміє він відповідати на запитання аудиторії?</p>	
--	--	--	--	--

Практичне заняття № 3	Творче завдання. 1) Бізнес-моделі стартапів. 2) Оцінка бізнес-ідеї.	1) Обрати один з типів бізнес-моделей та детально скласти її схему, у якій зазначити переваги та недоліки даної моделі Обрати підходящий метод оцінки потенціалу бізнес-ідеї та провести її ринкове дослідження з аналізом конкурентів.	Враховуються: - аналітичні здібності: - вміння аналізувати інформацію та робити висновки. -вміння бачити різні точки зору на проблему. -вміння формулювати проблемні питання. -вміння знаходити креативні рішення проблем. -вміння чітко та лаконічно висловлюватися. -вміння уважно слухати інших. -вміння вести конструктивний діалог.	5
Практичне заняття № 4	практичне завдання: підготовка бізнес-плану та захист бізнес-ідеї перед інвесторами	1) Розробити бізнес-план, враховуючі здобуті знання щодо структури бізнес-плану, ключові розділи, фінансове моделювання. 2) підготувати та захистити презентацію з бізнес-ідеї перед інвесторами (Підготовка до презентації, ефективна комунікація, відповіді на запитання)	виконується заздалегідь, на практичному занятті проводиться захист При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію. - аналітичні здібності: - вміння аналізувати інформацію та робити висновки. -вміння бачити різні точки зору на проблему. -вміння формулювати проблемні питання. -вміння знаходити креативні рішення проблем. -вміння чітко та лаконічно висловлюватися. -вміння уважно слухати інших. -вміння вести конструктивний діалог.	5
Модульний контроль 1	проходження тестів у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=337159		10

Практичне заняття № 5	Усне опитування і обговорення проблемних питань:	Венчурний капітал, ангельські інвестиції, краудфандинг, ботстрап, державні гранти. Методи оцінки стартапів, дисконтований грошовий потік, мультиплікатори, порівняльний аналіз.	виконується на практичному занятті з підготовкою заздалегідь При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	5
Практичне заняття № 6	Усне опитування і обговорення проблемних питань:	Типи інвестиційних договорів, права та обов'язки сторін, захист інтересів інвестора. Диверсифікація інвестицій, управління ризиками, вихід з інвестицій.	виконується на практичному занятті з підготовкою заздалегідь При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	5

Практичне заняття № 7	Усне опитування і обговорення проблемних питань:	Будова компанії, роль засновників та менеджменту, корпоративна культура. Інтелектуальна власність, договори, податки, регулювання венчурного ринку.	виконується на практичному занятті з підготовкою заздалегідь При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	5
Практичне заняття № 8	Підготувати презентацію (одну з двох тем на вибір) та захистити на практичному занятті	1) Вихід з інвестицій: IPO, M&A, викуп акцій менеджментом. 2) Виклики та ризики венчурного бізнесу: Основні ризики, стратегії управління ризиками, вихід з кризових ситуацій.	При оцінюванні враховуються наступні чинники: - глибина та точність розуміння теми. - вміння чітко та лаконічно викладати свої думки. - наявність прикладів та доказів для підтвердження своїх тверджень. - вміння використовувати відповідну термінологію.	5
Модульний контроль 2	проходження тестів у СЕЗН ЗНУ	https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=337163		10

Усього поточний контроль	10			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання (2 питання з переліку (рандомний вибір))	Питання для підготовки: розміщені у СЕЗН ЗНУ (платформа https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/656660/mod_resource/content/1/%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%92%D0%91.pdf)		20
	Практичне завдання	Тестові завдання розміщені у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle) https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=402833		20
Усього підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

1. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

- Карєба М. І. К22 Управління венчурним бізнесом : опорний конспект лекцій / М. І. Карєба. Миколаїв: МДАУ, 2016. 114 с. URL : https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2438/1/Upravlinnya_venchurnym_biznesom.pdf (дата звернення 16.01.2024)
- Кузьмін О., Литвин І. Венчурний бізнес. Навчальний посібник. Київ : Знання. 2012. 350 с.
- Дибя М. І., Гернего Ю. О. Д44 Венчурне фінансування: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2021. 144 с. URL : <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27835784-f147-409a-bcc7-03156a7f0600/content> (дата звернення 16.01.2024)
- Краус Н.М., Шевченко О.М. К78 Інноваційна діяльність та венчурний капітал в системній модернізації національної економіки: Монографія. Полтава: “Дивосвіт”, 2013. 184 с. URL :

https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1846/1/Monogr_Krays_Shevchenko.pdf (дата звернення 16.01.2024)

4. Управління венчурним бізнесом: конспект лекцій для студентів за напрямом підготовки «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент інвестицій та інновацій» / Укладачі: О.В. Гук, Г.А. Мохонько. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. 102 с.

Додаткові джерела:

1. Яковлев А. І. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні та шляхи його поліпшення. Наукова наукознавство. 2018. № 2 (100). С. 29–44.
2. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник. Лепейко Т.І., Миронова О.М., Кривобок К.В., Немашкало К.Р. Харків : ХНЕУ. 2012. 290 с.
3. Заславська К.А. Менеджмент підприємств малого бізнесу : Навчальний посібник Харків :ХНЕУ. 2011. 199 с.
4. Тарасенко С.В. Ризики інвестиційної привабливості : Монографія. Львів : Манускрипт. 2011. 246 с.
5. Інновації : проблеми науки та практики Монографія Під ред. В.С. Пономаренка, М.О. Кизима, О.М. Ястремської. Харківський національний економічний університет, НАН України, Наук.- досл. центр індустр. проблем розвитку. Харків : ІНЖЕК, 2011. 272 с.
6. Гусятинський М. В. Про державне регулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. Економіка АПК. 2012. № 9. С. 89–94

Інформаційні ресурси:

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України URL: <http://smida.gov.ua/> (Дата звернення: 02.01.2021 р.)
2. Інтернет-портал для управлінців URL : <http://www.management.com.ua> (Дата звернення: 02.01.2021 р.)
3. Наука управління. Етика бізнесу URL: <http://www.businessodessa.ru/> (Дата звернення: 02.01.2021 р.)
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).
5. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 29.07.2020).